

Uinuvast kaunitarist ja balletist üldse

PRIIT PEDAJAS

Tahtsin Age Oksa ja Toomas Edurit Londonis vaadata, kuid kahjuks ei õnnestunud. Sääli räägiti nendest kõige paremaid sõnu ja seadsin ennast pühapäeval balletti vaatama suure rõõmu ja kindla elamuseotusega. Ja ei pidanud pettuma.

Paar on vaimustav. Nad tantsivad rõõmu ja naudinguga, iga väiksemagi žestiga muusikasse, nii et lõpuks ei teegi enam vahet, kas see on muusika, mida sa vaatad, või tants, mida sa kuulad.

Tšaikovski balleti mõte saabki tänapäeval vist olla ainult muusikas ja tantsus - süžee on täis lapsikusi ja mõttetusi, kui hakata näpuga järke ajama. Just III vaatus tänu Edurile, Oksale ja Raidmale tõendas seda veenvalt. Muusika muutus tänu tantsijatele nii lummavaks, tants ise omandas mõtte, tekitas seoseid, mängis unistustega, muutus väärtuseks omaette. Iga liigutus, žest, liikumine oli täiuslik, kontsentreeritud ja seetõttu lummav.

Ometi ei tahaks leppida sellega, et klassikaline balleti süžee on vaid ettekääne tantsida. On ju tehtud küllalt palju õnnestunud katseid leida süžeele tänapäevane mõte. Kindlasti ei ole "Uinuv kaunitar" selles mõttes kõige tänuväärsem materjal. "Pähklipureja" ergutab fantaasiat hoopis rohkem.

Ometi on "Kaunitariski" varjatud võimalusi. Age Oksal oli hea detail: Okasroosikene torkab vardaga sõrme. See oli nii kiirelt, lihtsalt ja ootamatult tehtud, et võinuks kuuluda kõige paremasse

Tšaikovski balleti mõte saabki tänapäeval vist olla ainult muusikas ja tantsus, mida ilmekalt tõendasid Age Oks ja Toomas Edur.

HARRI ROSPU foto

kaasaegsesse draamasse. Oleks säärased detaile me balletilaval rohkem!

Ei maksa leppida mõttetustega ainult sellepärast, et nii on alati tehtud.

Viimases vaatuses on nii palju ülearust, et see tuleks kas julmalt kärpida või siis pingutada ja mõel-

da välja tegelastevaheliste suhete võrk, kaasates sinna ka õukonna, kes muidu on ette nähtud vaid soliste pealt vaatama.

Kõik need Saabastega Kassid ja muud loo seisukohalt juurdepoogitud tegelased on ju lapsikud ja mõttetud, kui neile tänapäevasemat funktsiooni ei leita.

Vaatamata mandumisele, mida klassikaline ballett ise toodab, välgatas Estonias ometi midagi tõelist ja kaasaegset. Seda muidugi tänu staaridele.

Ja minu jaoks eriti tänu Edurile. Ta mõjus tänapäevaselt ja intelligentselt. Ei tunnete käristamist, kuid väga tundlik. Ta tantsib rat-

sionaalselt ja elegantselt. Ta on väga kiire. Tema hüpe võtab hinge kinni, samas ei ole tema tantsus tunda mingit pingutust. See on tõeline ime. Lavalt vaatab vastu tänapäevane noor inimene. Väga tõsiseltvõetav ja austust tekitav. Ja vaimustav, et see on võimalik!